

Laidi Surva
asekantsler
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 31.03.2026 nr 7-1/2152

Meie 14.04.2026 nr 1-6/360-2

Koopia: steven.andrekson@justdigi.ee
marju.aibast@siseministeerium.ee
riita.proosa@siseministeerium.ee

Ebaseadusliku tulirelvakaubanduse tõkestamise direktiivi eelnõu

Austatud asekanter Laidi Surva

Täname Teid, et edastasite Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti (edaspidi EKEI) arvamuse avaldamiseks ebaseadusliku tulirelvakaubanduse tõkestamise direktiivi eelnõu.

EKEI toetab eelnõus toodud üldesmäärke, milleks on tulirelvade ebaseadusliku kaubanduse ja tulirelvadega seotud kuritegude tõhusam ennetamine ning piiriülese koostöö parandamine.

Samas näeb EKEI mitmeid probleemkohti pakutud lahendustes, kuna need ei ole kohtuekspertiisi seisukohalt praktiliselt rakendatavad või jäävad tehniliselt ja meetoodiliselt ebaselgeks. Eelkõige puudub see relvade tehnilise dokumentatsiooni (sh digitaalse) käsitlemist ning nende seostamist tulirelva mõistega.

Eelnõus puudub selge mehhanism, mille alusel:

- tuvastatakse, et tegemist on just tulirelva või selle olulise osa tehnilise joonisega;
- eristatakse tulirelva või selle osa tehnilisi jooniseid muudest skeemidest;
- määratakse, kes on pädev sellist hinnangut andma.

Arvestades senist ekspertiisipraktikat ning tulirelva valdkonna ekspertiiside sisu ei saa kohtuekspertiisi vaatest pelgalt joonise või digifaili olemasolu alusel järeldada, et see võimaldab tulirelva valmistamist. Tulirelva valmistamine eeldab õigeid mõõtmeid, sobivaid materjale, piisavat printimise täpsust ja kvaliteeti ning valmistatava toote (sh 3D printitud) tegelikku tehnilist võimekust.

EKEI peab tulirelva määramisel oluliseks, et tulirelvade puhul oleks selgelt määratletud kahjustusvõime kriteerium. Praktiliselt saab ese (sh 3D-printitud relv) olla tulirelv üksnes juhul, kui see on füüsiliselt valmistatud ja realselt suuteline lasku sooritama omades samal ajal piisavat kahjustusvõimet vigastuste tekitamiseks. Ilma toimivuse ja kahjustusvõime hinnanguta ei ole võimalik üheselt määratleda, kas tegemist on tulirelva või selle tehnilise joonisega. Veelgi enam, segaseks jääb üksikute osade tehniliste jooniste liigitamine justnimelt tulirelva osade joonisteks. See asjaolu vajab täiendavat selgust nii EL õigusaktis kui ka riigisisises regulatsioonis.

Eesti kontekstis on oluline rõhutada, et EKEI tulirelvaebspertiisi valdkond ei ole koolitatud tehniliste jooniste, CNC-tootmise, 3D-modelleerimise ja digifailide sisuliseks hindamiseks. Regulatsioonis on koondatud ühte erinevad tootmismeetodid, mis ekspertiisivõimekuse mõttes eeldavad täiesti erinevaid oskusi, seadmeid ja tarkvara. Näiteks eeldaks tehniliste jooniste hindamine jooniste lugemise ja tõlgendamise oskust ja professionaalsete CAD-tarkvarade kasutamist (inseneritehnilisi oskusi). Sellise võimekuse loomine EKEIs ei ole realistlik ega proportsionaalne asutuse praeguste põhifunktsioonidega.

Need aspektid vajavad eelnõus tehnilist ja õiguslikku täpsustamist, et vältida ebamääraseid ja vaieldavaid tõlgendusi. Oluliseks ohukohaks on võimalus, et tulirelva mõiste muutub praktikas ebaselgeks ning et kriminaalmenetluses eeldatakse ekspertiisasutuselt hinnanguid, milleks puudub tõenduslik, meetodiline ja tehniline alus.

Abiks võiks olla kogemustega riikide parimate praktikate jagamine, sealhulgas seniste kogemuste jagamine. Kindlasti on oluline keskse pädeva asutuse loomine Euroopas, mis hindab ja kinnitab digitaalse dokumentatsiooni kvalifitseerumist tulirelvade või nende osade tehnilisteks joonisteks, haldab vastavat referentskogu ning toetab liikmesriike nõustamise ja võrdlusega. Lisaks tuleb selgelt reguleerida, kellel ja millistel tingimustel on õigus selliseid jooniseid hoida (sh ekspertiisiasutus) ning millised on vastavad tööprotsessid ja vastutused.

EKEI juhib tähelepanu, et Eestisse on loodud riiklik tulirelvade kontaktpunkt (*National Firearms Focal Point, NFFP*). Kontaktpunkti töös osalevad mitmete asutuste esindajad, sealhulgas ka Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi töötajad, sõlmimisel on ka asutuste vaheline raamkokkulepe. Koostöövorm võimaldab käeoleval hetkel infovahetust tulirelvadega seotud juhtumites.

Kokkuvõtteks, EKEI toetab eelnõu strateegilisi eesmärke, kuid leiab, et mitmed pakutud lahendused vajavad olulist täpsustamist, et need oleksid kohtuekspertiisi seisukohalt õigusselged ja rakendatavad. Ilma selge pädevusjaotuse, tehniliste kriteeriumide ja keskse hindamismehhanismita võib eelnõu rakendamine tuua kaasa erinevaid tõlgenduspraktikaid liikmesriikides, mis kahjustab õiguslikku selgust ja menetluste võrreldavust.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Gunnar Tasa
direktor

Berit Cavegn 663 6632; berit.cavegn@ekei.ee